

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

יום ט"ו תמוז, יומא דהילולא של כ"ק מרן הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זצוק"ל

ביום שני ל"ו באייר תשכ"ז פוצה מלחמת ששת הימים. בשבת שלפניו נערך גיוס כללי בארץ במסגרת הכוננות לקראת המלחמה, וכולם היו נתונים בפחד ובבהלה וחרדים מפני העתיד לקרות, אך הרה"ק מקרעטשניף זצוק"ל הרגיע את האנשים. באותה שבת בשולחן הטהור נענה רבינו: "לו הייתי 'פוסק' לא הייתי נותן לחלל את השבת בעבור הגיוס, כיון שרואה אני כבר את הישועה נגד עינינו..."

כשבוע לפני פרוץ הקרבות עם המדינות השכנות, החליטה ירדן להצטרף אף היא למעגל המלחמה. כולם היו מודאגים מכך, שכן עתה תהיה המלחמה נגד כמה מדינות בו זמנית. אולם רבינו כששמע מכך הגיב: "יום בשורה הוא עבורי, שכן נגד מצרים כבר מובטחת לנו הישועה, וממילא גם נגד בני בריתנו..." יהודי אחד שאל אז את רבינו: "מה יהיה?" ענה רבינו: "זה יהיה כמו בליץ [-מכת ברק] והיהודים ניצחו..."

היה יהודי אחד שרצה לבוא מברזיל לארץ ישראל באניה באותה תקופה, ושאל את רבינו האם להגיע. אמר לו הרבי: "עד שאתה תגיע נהיה כבר אחרי המלחמה..." ימים ספורים לפני פרוץ המלחמה, ביום כ"ב אייר תשכ"ז, היה רבינו בפתח תקוה והשתתף בבית, שבו התכבד בסנדקאות, ונשאר שם לסעודה. לקראת יציאתו מהבית חיכתה היולדת ליד הפתח ופרצה בבכי. שאל הרבי למה היא בוכה. השיבו לו כי המצב המתוח בארץ ישראל משפיע על כולם מאוד, והאם חוששת לגורל ילדה הרך. הניח רבינו את ידו על המזוזה והרים את עיניו למעלה ואמר בחיך: "עם ישראל אינו יודע מה מחכה לו, בעוד ימים ספורים יהיו ניסים ונפלאות שראינו בארץ מצרים. לא לדאוג ולא לפחד, ורק להיות בשמחה". הבטחה זאת התפרסמה בבני ברק ובירושלים וכולם שמחו ונרגעו.

מיותר לומר שמכל דברי רבינו לא נפל דבר ארצה. עם ישראל זכה לנסים ונפלאות עד אין מספר. בסיעתא דשמיא מופלאה התקיים הפסוק "ורדתם את אויביכם ונפלו לפניכם לחרב", ולעם ישראל הייתה תשועה גדולה.

טוב עין הוא יבורך. הסיפורים המרטיטים מתוך הספר החדש שאמור לצאת בקרוב 'מאורות גבור' בעריכת הרב אברהם מרדכי בלינד שליט"א. אם יש לכם סיפור ממרן הרבי הקדוש רבי דוד משה מקרעטשניף זצוק"ל לזיכוי הרבים, נא ליצור קשר.

מה אמר מרן הרבי מקרעטשניף בזמן מלחמת ששת הימים

בעל מחבר ספרים רבים, זכה לקירבה יתרה מכל צדיקי הדור זצוק"ל ויבדלחט"א מכל צדיקי הדור שליט"א, שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה מתוך נחת ושמחה. בבנין שלו ביקשו שכנים לעשות כמה יחידות דיוור בכניסה לבנין, ורבי אפרים פישל הצדיק לא רק שלא התנגד לבנייה, הוא בירך וסייע לשכנים בכל מה שהיו צריכים. יום אחד לפנות בוקר בדרכו לתפילה הוא מעד בכניסה לבנין ונפל לא עליו. כל השכנים ישנים, אבל הגאון הצדיק מתפתל מיסורים על הרצפה. הגאון דפק בשארית כוחותיו על הדלת ביחידת הדיור החדשה בקומת הכניסה, והשכן שכבר היה ער שמע ורץ לסייע לו.

הבה נחשוב מה היה קורה חלילה אם הוא היה מתנגד לבניית יחידת הדיוור... באידיש יש פתגם "וואס מ'טוהט טוהט מ'ען זיך" [-מה שאדם עושה עושה לעצמו]. אדם עושה חסד עם הזולת, ובסופו של דבר זה מה שמציל אותו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ד סיון)

אתה אשם שחושדים בך

השבוע למדנו בדף היומי (שבת דף קי"ח ע"ב):
יהא חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו.

אצל מרן הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זצוק"ל היה יהודי פשוט וגס שריננו עליו שמועות שהוא מסתובב במקומות מגונים. הלך הלה והתלונן אצל הרה"ק על השמועות שמספרים עליו. שאל אותו הרבי: ומה אתה אומר על זה? ענה היהודי:

אשרי מי שחושדין אותו ואין בו!

ענה לו הרבי מינה וביה: כאפ דיר בעסער אן אין אשרי יושבי ביתך [-עדיף שתקח לך את אשרי יושבי ביתך], ולא תסתובב במקומות כאלו שיצטרכו לחשוך בך...

אשרי מי שאינו יכול להרדם בגלל הלימוד

נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (צ"ד י"ב):
אֲשְׁרֵי הַגֵּבֶר אֲשֶׁר תִּסְרְנוּ יָהּ וּמְתוֹרַתְךָ תִּלְמְדֶנּוּ. אם נרצה להבין את פירוש הפסוק נוכל ללמוד זאת מתוך דברי המדרש (ילקוט שמעוני רמז תתנ): "אמר רבי ביסנא, אין אדם בעולם בלא יסורין, חושש בשנינו אינו יכול לישן, בעינו אינו יכול לישן, יגע בתורה אינו ישן, זה ער וזה ער, הוי אשרי הגבר אשר תיסרנו יה וגו'". וכעין זה מובא עוד במדרש (בראשית רבה צ"ב): "אמר ליה רבי אלכסנדר, אשרי לאדם שיסורים באים עליו מן התורה, שנאמר ומתורתך תלמדנו".

סיפר הגאון הצדיק רבי אליהו מן שליט"א על רבן של ישראל מרן שר התורה בעל

קריאת שם לתינוק על שם מלאך ועל שם אדם

תלמיד חכם חשוב שלא זכה לזרע של קיימא בא להתפלל על קברו של מרן האור החיים הקדוש זצוק"ל שיזכה לישועה, ונדר שם שאם יוולד לו בן זכר יקראנו 'חיים' על שמו, ואכן תפילתו נתקבלה ונולד לו בן זכר. תקופת מה לפני הלידה נפטר סבו של אותו תלמיד חכם, ומכיון שסבו היה יהודי חשוב רצה האב מאוד לתת שם לבנו גם על שם הסבא. נכנס אותו תלמיד חכם אל מרן הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע ושאל את הרבי האם יוכל לתת לרך הנולד שני שמות ביחד, על שם האור החיים הקדוש ועל שם סבו. נענה הרבי מבעלזא ואמר: "האור החיים הקדוש היה מלאך, ואי אפשר לתת שם משותף על שם מלאך ועל שם אדם..."

דור של חמורים...

למדנו בדף היומי (שבת דף קי"ב ע"ב): אם הראשונים כמלאכים אנו כבני אדם ואם הראשונים כבני אדם אנו כחמורים וכי'.

אמר על כך הגאון הגדול רבי מאיר אריק זצוק"ל רבה של טורנא, שהכוונה היא כך: בשלמא אם הראשונים הם מלאכים, שיש להם נשמות גבוהות, אם כן אנו כבני אדם ואין התביעה עלינו כל כך, אבל אם הראשונים הם כבני אדם, שיש להם נשמות רגילות כבני אדם אלא שעבדו וזיככו את עצמם, אם כן יש עלינו תביעה ואנו כחמורים...

הבהמות צריכות לאכול סעודה שלישית

הגאון האדיר רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל שאל פעם את תלמידיו: אדם שיש לו בהמות האם הוא צריך לתת להם בשבת לאכול גם סעודה שלישית? כשתמהו התלמידים על עצם השאלה, אמר להם: הרי זו משנה מפורשת!

לאחר שהות מה, אמר להם: המשנה במסכת שבת (דף קי"ז ע"ב, שלמדנו השבוע) אומרת "מצילין מזון שלש סעודות הראוי לאדם לאדם הראוי לבהמה לבהמה", הרי בפירוש שחייבים לתת גם לבהמה סעודה שלישית...

הצדיק שניצל בזכות הויתור שלו

מי שעוסק בבנייה יודע כמה סיעתא דשמיא צריך על כל צעד ושעל שלא להתקל בשכנים צרי עין. רצינו לספר על כך סיפור נפלא עם מוסר השכל לחיים, סיפור המבטא עד כמה אדם מרוויח מזה שהוא טוב עין הוא יבורך, איזה ברכה הוא מביא על עצמו.

בבני ברק גר צדיק גאון שמו הולך לפניו בכל המדינות, הלא הוא הרב הגאון רבי אפרים פישל שטיין שליט"א,

מיני מתיקה

הגמרא אומרת במסכת כתובות (דף ק"א ע"ב): דאמר רבי יוחנן, טוב המלבין שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב, שנאמר ולבן שיניים מחלב, אל תקרא לבן שיניים אלא ליבון שיניים".

מי שלומד את הגמרא שואל מיד איך זה יכול להיות? נתאר לעצמינו יום שרבי בחוץ, אדם הולך כמה קילומטרים ברגל, נחלי זיעה נוטפים ממנו, הנשימה קשה עליו, לשונו דבקה לחיכו, בא אליו חברו ומגיש לו כוס חלב קר, האם יש חסד יותר גדול מזה? מאיך מה יואיל אם חברו ילביץ לו שיניים כשהוא מיושב כולו? התשובה לכך חשבתי בסיעתא דשמיא, המשקה את חברו עוזר לו מאוד לאותו רגע, אולם המלבין שיניים לחברו נותן לו כוח ועוצמה גם להרבה שנים אחר כך, ולא רק לאותו רגע כשהוא צמא. כוחה של מילה טובה לזולת מחזיק לאורך כל החיים. כל אחד מאיתנו יכול להיזכר במילה טובה שהוא שמע לפני הרבה שנים, ועד כמה היא חקוקה בו עד היום...

ואספר סיפור על עצמי. הייתי נער בן 14, נכנסתי לקופת חולים, ושם אני פוגש יהודי צדיק, הרב מרדכי דוד לודמיר זצ"ל, הוא פונה אלי ושואל אותי בחיך ובמאור פנים: **מה לירא אלקים בבית הרופא...** עד עצם היום הזה המילים חקוקות בליבי. **כוחה של מילה טובה!**

▶ דרך אמונה רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שיום אחד בחודש האחרון לא חש בטוב, הוא הרגיש חולשה נוראה. בני הבית התפלאו וחרדו לשלומו. למחרת ניגשה אליו בתו הרבנית הצדקנית ושאלה אותו: איך מרגיש היום אבא? נענה רבינו ואמר: **"אתמול לא הרגשתי טוב כי לא הבנתי תוספות אחד בסוגיה, היום ברוך השם אני מרגיש טוב יותר..."**

נסיים עם דבריו של רש"י על הפסוק הנ"ל 'אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו', וכך הוא כותב: **"אשריהם הצדיקים המעונים תחת ידיכם** – היינו תחת ידי הגוים) **ונבלבד שיהו עוסקין בתורה ובמצוות"**.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ו סיון)

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

בדף היומי השבוע (דף קכ"א ע"א) נלמד שאסור לומר לגוי בשבת תכבה את האש. ורצינו לשאול מה ששכיח הרבה פעמים בימים החמים שהמזגן נכבה או ששכחו להדליקו וקשה לסבול את החום. האם מותר לקרוא לגוי להדליקו, ואם אסור – האם מותר לרמז לו שידליקונו ?

תשובה שנתקבלה מאת רבה של בני ברק הגאון הגדול הרב חיים יצחק אייזיק לנדא שליט"א:

כבוד מזכה ומרביץ תורה לרבים חיכו ממתקים הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

אחדשה"ט. בדבר שאלתו כששכחו להדליק המזגן או כשכבה האם מותר לומר לגוי להדליק, ובאם אסור מותר לרמז לגוי שידליק?

בשו"ע (סימן ש"ז ס"ב): **"כל מה שאסור לעשות בשבת, אסור לומר לנכרי לעשותו"**. והיינו שעצם הציווי לנכרי לעשות מלאכה בשבת אסור הוא מדרבנן. איסור זה כולל גם רמז לנכרי לעשות מלאכה וכדברי הרמ"א שם (סעי' כ"ב) **"כל דבר שאסור לומר לנכרי לעשותו בשבת אסור לרמז לו לעשותו"**.

אמנם המג"א ס' כ' הביא דאמירה של סיפור דברים שאינה בלשון ציווי אין בה איסור אמירה לנכרי, כגון אם האיגרת קשורה, מותר לומר לגוי: איני יכול לקרואה כשהיא קשורה, וממילא הגוי מעצמו יפתח הקשר. ואם כן גם במזגן ביום חם יכול לומר לנכרי "קשה מאוד לשהות בבית בלי מזגן", וממילא יבין הגוי וידליק המזגן, שהרי זה סיפור דברים ולא לשון ציווי.

אמנם נוסף לאיסור אמירה לנכרי, יש איסור הנאה ממלאכה שעשה הנכרי בשבילו בשבת, כפי שנפסק בשו"ע (סי' רע"ז ס"א) **"עכו"ם שהדליק את הנר בשביל ישראל אסור לכל, אפי' למי שלא הודלק בשבילו"**, וא"כ יהיה אסור להשתמש וליהנות מהמזגן שהדליק הנכרי בשביל ישראל.

אולם בסעיף ה' כתב המחבר **"שבארצות הקרות מותר לעכו"ם לעשות מדורה כי הכל חולים אצל הצינה"**. והתוספות (בבא בתרא קמ"ד ע"ב ד"ה חוץ) מביאים ירושלמי שאנטונינוס היה לו לילך בדרך וביקש מרבי שיתפלל עליו, אמר לו רבי, יהי רצון שתינצל מהקור. שאל אותו: זו תפילה? אלבש בגד חם ואנצל. אמר לו, יהי רצון שתנצל מהשרב. אמר לו אנטונינוס, זו אכן תפילה ראויה, דכתיב אין נסתר מחמתו. הרי לפנינו שהחום גרוע הוא מהקור, ואם כן אם מותר לחמם על ידי גוי, כל שכן שמותר לקרר על ידי גוי, כי זה כמו מקום חולי שהתירו שבות.

וגם אם לא נחשיב חום לחולי, עדיין יש מקום להתיר, כי הרבה סוברים שהדלקת מזגן אינה אלא איסור דרבנן וכפי שרבו הדעות בפוסקים, והנה בסיומן ש"ז (סעי' ה') כתב המחבר דדבר האסור רק מדרבנן מותר לעשותו על ידי גוי במקום של מקצת חולי או אם צריך לדבר הרבה או מפני מצווה, דהוי שבות דשבות. ואם כן הדלקת מזגן הרי היא שבות דשבות במקום צער, וכן לצורך תפילה או סעודת שבת דהוי מצווה, ומותר לומר לנכרי באופן של סיפור דברים כנ"ל. ועיין בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סימן כ"ג) שפסק להלכה להתיר.

ואף לדעות שהדלקת מזגן מלאכה גמורה היא, יש על מי לסמוך ולהתיר שיכיון הגוי את השעון שהמזגן ידלק בעוד זמן מה ולא באופן ישיר, ואז הרי זה גרמא על ידי נכרי, וכמובן באופן שהאמירה תהיה כסיפור דברים ולא בלשון ציווי כנ"ל.

בברכה, חיים יצחק אייזיק לנדא, רב אב"ד דבני ברק

מקולמוסם של הקוראים

מיושב קושיית אומות העולם: "כלום כפית עלינו הר כגאית".

והנה זכור לי מגירסא דינקותא כעין זה בשם מרן שר התורה הגה"ק מטשעביץ זצ"ל, שהעיר למה אמרו חז"ל שם' תהא קבורתכם, ולא אמרו 'כאן' תהא קבורתכם? אלא מכאן ראייה שלא לגבי מעמד הר סיני בלבד נאמרו הדברים, אלא בכל מקום ובכל זמן, אם יהודי מקבל על עצמו עול תורה הרי טוב, ואם לאו, אם הוא מתרפה ומבקש להקל מעצמו את עול התורה הרי שם' בכל מקום שהוא נמצא, שם תהא קבורתו, הרי הוא כורה קבר לעצמו, שכן אין ליהודי מציאות ללא עול תורה...

בכבוד רב, פנחס פרידמן

מכתב מאת הרה"ג פה מפיק מרגליות רבי פנחס פרידמן שליט"א ראש הכוללים דחסידי בעלזא

שלום וברכה כבוד ידידי הרב הגאון רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א.

ראיתי את הביאור הנפלא שלך על שם תהא קבורתכם' (בעלון מס' 22 במדור מיני מתיקה). הביאור הוא אמיתי, וכבר מבואר כן בספרים הקדושים. ראה בישמח משה (פרשת יתרו ד"ה ויתיצבו בתחתית החר)

כי נשמות ישראל נאצלות מאותיות התורה, והודיעים המציאות שבלי תורה אין להם קיום. ובזה

בפרשת כי תבוא על הפסוק (כ"ו, י"א) **"וְשִׁמַּחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ"**, כותב האור החיים הקדוש (שיום פטירתו השבוע – ט"ו תמוז) בתוך דבריו: **יְרַמֵּז בְּמֵאֵמֶר 'בְּכָל הַטּוֹב' אֶל הַתּוֹרָה, כְּאֹמְרָם ז"ל (ברכות ה' ע"א) וְאֵין טוֹב אֵלָּא תּוֹרָה, שְׁאֵם הֵיוּ בְּנֵי אָדָם מְרַגְשִׁין בְּמִתְקוֹת וְעֲרֻבוֹת טוֹב הַתּוֹרָה הֵיוּ מְשִׁתְּגִיעִים וּמְתַלְהִטִים אַחֲרֶיהָ וְלֹא יַחֲשֶׁב בְּעֵינָיהֶם מֵלֵא עוֹלָם כִּפְּי וְהָב לְמֵאוּמָה כִּי הַתּוֹרָה כּוֹלְלַת כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּעוֹלָם.**

מאוצרות הפרשה

הרה"צ רבי שמואל שינאווער זצוק"ל תלמידו של הרבי רבי בונם מפרשיסחא זצוק"ל, מביא בספרו רמתיים צופים, שפעם אמר לו רבו הקדוש הרבי רבי בונם על מה שאמר בלעם למלאך חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי בדרך (במדבר כ"ב ל"ד), שלכאורה אינו מובן איזה חטא הוא שלא ידע, ואדרבה אם הוא לא ידע אין בו חטא. אלא דבר זה עצמו הוא החטא, איך לא ידעת, איך בן אדם אינו שם לב לאחר שקורה לו דבר כזה שלש פעמים ואינו מבין מכך שזה אינו רצון הבורא, חזק הכוונה חטאתי כי לא ידעתי.

כמה שעות לאחר מכן, אחר שינת הצהרים, ביקש הרבי רבי בונם מתלמידו רבי שמואל הנ"ל שיקרא לפניו בספר חסידים. לקח רבי שמואל את הספר חסידים ושאל את רבו: היכן אתחיל, אמר לו הרבי שיפתח את הספר ובאותו מקום שיפתח שם יתחיל לקרוא. עשה רבי שמואל כמצות רבו ופתח את הספר והתחיל לקרוא, ושם היה כתוב בדיוק אותו וורט שהרבי אמר בבוקר. לאחר שסיים את הוורט עצר אותו הרבי ואמר לו שאין צורך עוד לקרוא, וסיפר לו: בשנת הצהרים בא אלי בעל הספר חסידים בחלום ואמר לי שאקרא בספר שלו, לא הבנתי למה, ועכשיו אני מבין... (ע"י בלש" ספר חסידים סי' קג)

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חיגי: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

לתרומות, להנצחות ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

עמודים
נתינת נלח

שילוח הפגנה
לכל יצי

הדפסה
בניגוד מוטב

עמוד
ועיבוד

נירובה ונהיה
מועצות

ש. ברגר
היהלום שבספר

עימוד
העלון
בחסת:

info@sh-berger.com | דוא"ל: 052-7633923